

پایه :	۴	موضوع :	فقه ۱
تاریخ :	۹۲/۰۸/۰۵	ساعت :	۱۴

نام کتاب: شرح لمعه، از اول کتاب الطهارة تا اول کتاب الصوم

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. در مورد دلیل «مُحَدَّث» و «مُتَطَهَّر» در عبارت «الشَّاکُ فِی الطَّهَارَةِ مَعَ تَیَقُّنِ الْحَدَثِ مُحَدَّثٌ وَالشَّاکُ فِی الْحَدَثِ مَعَ تَیَقُّنِ الطَّهَارَةِ مُتَطَهَّرٌ» کدام گزینه صحیح است؟ ب ۸۲

ا. دلیل هر دو استصحاب است ☐ ب. دلیل اولی اصل عدم و دلیل دومی استصحاب است ☒

ج. دلیل اولی استصحاب و دلیل دومی قاعده طهارت است ☐ د. دلیل اولی اصل عدم و دلیل دومی قاعده طهارت است ☐

۲. لو أحدث قبل الأجزاء المنسية التي تتلأفي بعد الصلاة ... على الأقوى. ب ۲۷۴/۱

ا. تطهر واستأنف الصلاة ☐ ب. تطهر و أتى بها ☒ ج. أتى بها بلا تطهر ☐ د. يستحب التطهر و استئناف الصلاة ☐

۳. لو جامع صلاة الآيات الحاضرة اليومية ... د ۲۵۶/۱

ا. يقدم صلاة اليومية مطلقاً ☐ ب. يقدم ما شاء منهما مع سعة الوقت أو مع ضيق وقتها معاً ☐

ج. يقدم صلاة الآيات مطلقاً ☐ د. يقدم ما كان منهما مضيقةً و لو تضيقتا معاً فالحاضرة مقدمة ☒

۴. نصاب ششم شتر و زکات آن چقدر است؟ ا ۳۳۴

ا. بیست و شش شتر - یک بنت مخاض ☒ ب. سی و شش شتر - یک بنت لبون ☐

ج. بیست و پنج شتر - پنج گوسفند ☐ د. سی و شش شتر - یک بنت مخاض ☐

تشریحی

* فالماء بقول مطلق مطهر من الحدث، و هو الأثر الحاصل للمكلف و شبهه عند عروض أحد أسباب الوضوء و الغسل، المانع من الصلاة، المتوقف رفعه على النية ... و ينجس الماء مطلقاً بالتغير بالنجاسة. ۵۱

۱. ا. مقصود از «بقول مطلق» و «شبهه» را بیان کنید. ب. قید «بالتغير بالنجاسة» برای احتراز از چیست؟

ا. غرض مصنف از جمله «بقول مطلق» آب مطلق است یعنی آبی که بدون قید و اضافه‌ای بر آن آب اطلاق می‌شود، بخلاف آب مضاف که بدون قید ماء بر او اطلاق نمی‌شود مثلاً گفته می‌شود ماء الورد - مراد از «شبهه» یعنی شبیه مکلف، و آن، کسی است که شأنش مکلف بودن است ولی فعلاً مکلف نیست مثل صبی و مجنون و ...

ب. قید «بالتغير بالنجاسة» برای احتراز از تغییر آب به واسطه متنجس است نه عین نجس مثل اینکه طعم آب با شیرۀ متنجس متغیر شود.

* يحرم السفر إذا كان موجباً لتفويت الجمعة بعد الزوال على المكلف بالجمعة اختیاراً لتفويته الواجب و إن أمكنه اقامتها في طريقه لأن تجويزه على تقديره دوری. ۲۴۷/۱

۲. اشکال دور را در فرض فوق بیان کنید.

لأنه إذا جاز السفر مع إمكان إقامة الجمعة في الطريق صار السفر طاعةً فيجب التقصر فتسقط الجمعة فيلزم تفويت الجمعة بالسفر فيحرم السفر فيجب إتمام صلاته فلا تفوت فلا يحرم فتقصر الصلاة فتفوت الجمعة و هو دور.

* لو نسی غیر الرکن فلا التفات ولو لم يتجاوز محلّه أتى به وكذا الرکن المنسیّ یأتی به ما لم یدخل فی ركن آخر. ۲۶۷

۳. أ. مقصود از «الالتفات» چیست؟ ب. چرا با وجود این که نسیان رکن (و تدارک آن قبل از ورود به رکن بعدی) مبطل نماز نیست، فقها فتوا به بطلان نماز در فرض نسیان تکبیرة الإحرام داده‌اند؟

أ. مقصود عدم بطلان نماز است وگرنه احکام خاصّ دیگر مثل سجده یا قضاء و ... ممکن است مترتب باشد.

ب. إن البطلان فی نسیان التحریمة مستند إلى عدم انعقاد الصلاة من حیث فوت المقارنة بينها وبين النیّة.

* من تروک الصلاة: التأمین إلّا لتقیّة فیجوز حیثنذ بل قد یجب وتبطل الصلاة بفعله لغيرها ... ۱/۲۳۱

۴. فرع فوق را توضیح داده، علّت بطلان نماز را در فرض اخیر بنویسید.

آمین گفتن از تروک نماز است اما در فرض وجود شرایط تقیه جایز است بلکه در صورت تقیه گاهی واجب است. در صورت آمین گفتن بدون وجود تقیه، نماز باطل است چون این کار نهی دارد و نهی در عبادت مقتضی فساد آن است.

* ولو تجاوز دم الحيض العشرة فذات العادة تأخذها. ۱/۹۵

۵. أ. معیار در «ذات العادة» بودن چیست؟ ب. در فرع مذکور، فرق میان عادت «عددیّة و قتیّه» و «عددیّه» را بنویسید.

أ. استواء الدم مرتین أخذاً وانقطاعاً. ب. الفرق: الاتفاق على تحيض العدديّة والوقتیّة برؤية الدوم والخلاف فی العدديّة فقيل إنّها فيه كالمضطربة (لا تحيض إلّا بعد ثلاثة) والأقوى أنّه كالأولی.

* الفصل العاشر: فی صلاة المسافر التي يجب قصرها كمیّة. وشرطها قصد المسافة أو نصفها لمريد الرجوع لیومه. ۱/۳۰۷

۶. عبارات «شرطها قصد المسافة» و «نصفها لمريد الرجوع لیومه» را توضیح دهید.

شرطها قصد المسافة: شرط شکسته شدن نماز این است که شخص، ۸ فرسخ را با قصد بپیماید؛ یعنی از اوّل، قصدش، طی این مسافت باشد. پس اگر بدون قصد، مسافت را بپیماید، نمازش قصر نیست؛ مثل کسی که دنبال گمشده‌ای می‌گردد. نصفها لمريد الرجوع لیومه: اگر شخص چهار فرسخ برود و در همان روز بخواهد برگردد، نمازش شکسته می‌شود.

* ويعيد المخالف الزكاة لو أعطاهامثله ولا يعيد باقي العبادات. ۳۵۶/۱۰

۷. دلیل مسأله فوق را بنویسید.

إنّ الزكاة دين وقد دفعه إلى غير مستحقّه والعبادات حقّ الله تعالى وقد أسقطها عنه رحمة.

* ولا حکم لسهو الإمام مع حفظ المأموم وبالعكس ولا يتعدى إلى غير المأموم وإن كان عدلاً. نعم لو أفاده الظنّ رجع إليه لذلك لا لكونه مخبراً. ۲۸۳/۷

۸. أ. اگر امام شاک بعد از رجوع به مأموم حافظ شکش برطرف نشد، وظیفه‌اش چیست؟ ب. عبارت «نعم لو أفاده ...» را توضیح دهید.

أ. امام باید طبق رأی مأموم عمل کند. ب. اگر امام به غیر مأموم رجوع کرد و برایش ظنّ حاصل شد از باب حجّت ظن در (رکعات) نماز می‌تواند به آن عمل کند نه از این باب که او مخبر است.

* و لا يجوز تأخير الدفع للزكاة عن وقت الوجوب إن جعلنا وقته و وقت الاخراج واحداً و هو التسمية بأحد الأربعة. و على المشهور فوق وقت الوجوب مغاير

لوقت الاخراج لأنّه بعد التصفية و يبس الثمرة. ۳۴۶/۱

۹. با توجه به متن، دو احتمال در وقت وجوب زکات غلات اربعه را بنویسید.

۱. وقت وجوب زکات همان وقت وجوب الاخراج است که زمان حصول محصولات و تمامیت اسم گندم و جو و خرما و کشمش می-

باشد. ۲. زمان وجوب زکات جلوتر و در حین بدو صلاح است ولی اخراج بعد از تصفیه از کاه و خشک شدن محصول می‌باشد.